

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja kujigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis.
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

S prihodnjim mesecem oktobrom se začne zadnje četrtletje, zatorej prosimo p. n. naročnike „Slov. Gospodarja“, ki so samo za $\frac{3}{4}$ leta naročnine poslali, naj naročilo o pravem času ponovijo, da se jim more list redno pošiljati. Tudi novi naročniki se sprejmejo. Do konca leta znaša naročnina 80 kr. Naročnina se naj pošilja po poštnih nakaznicah.

Opravištvu „Slov. Gospodarja.“

Volitvenski shod nemških liberalcev v Mariboru.

V soboto dne 18. septembra t. l. sklicali so nemški liberalci na glas: dr. Duchatsch, Bitterl, Hartmann, Grögl, Schmiedl, Gutscher, Fetz, Janschitz, Frank, Stampfl, Pichs, Badl, Lorber, Wolf, Halbärth, Kokoschinegg, Wiesinger, Tschampa, Leeb, Massatti, Petovar, Flucher, Tombasko, Sonns, Marko, volilen shod. Udeležilo je se 200 mož, med temi mnogo takšnih, ki niti volilne pravice nimajo. Za predsednika izvoljen bil je g. dr. Sonns, Bitterl za namestnika in učitelj Sedlatschek v zapisničarja. Navzoči bili so zvečinoma pristaši dr. Schmidererjeve stranke ter so tega z „bravo“ in „hoch“ in roko ploskanjem pozdravili, ko je stopil nekoliko plah na oder. Ko si je svoje prijatelje nekoliko površno pogledal, potegnil je iz žepa nek papir ter je iz njega čital svoj politični črtež ali program. Eden izmed naših prijateljev, ki je zraven bil, nam je vedel razložiti, da je g. dr. Schmiderer svojim pristašem predlagal same besede in „fraz“, katerih si je ali sam ali kak dober človek pomel iz nemških liberalnih listov, zlasti iz „Deutsche Zeitung“. Novega toraj ni nič povedal, ampak naznanil, da pripada onej nemško-liberalnej stranki, katero imajo za „fortšritlerje“ t. j. naprednjake, ki hočejo za nosom nekam v svet naprej bezgati pa sami ne vedó prav kam. Tudi g. dr. Schmiderer je pokazal, da mu še ni jasno to, kar je sam pravil. Povdarjal je namreč srečo in potrebo centralizma v Avstriji, a v enej sapi hvalil tudi „fortšritlerski“ črtež, ki zahteva „personalno unijo“ t. j. ki hoče ogerske dežele še bolje do čista od-

trgati od nas, kakor so to storili stari liberalci l. 1868. ko so Avstrijo razklali na dvoje in uvedli nam toliko pogubni dualizem. Tolika zmedenost bila je navzočemu gimnazijalnemu profesorju g. Horaku vendar preveč. Vstal je in vprašal kandidata, naj mu razloži, kako je mogoče g. dr. Schmidererjev centralizem spojiti s „fortšritlersko personalno unijo“, kako je mogoče ploh cel ohraniti pa ob enem razžagati ga na dvoje? Ta zagonetka bila je res sitna za pričetnega politikarja dr. Schmidererja. Lovil je po mislih, iskal besed, a našel jih ni ter je naposled se odrezal: „g. profesor, to ni na dnevnem redu!“ Da se misliti, kako so se gospodje začudili, ko je politična mlada jarkica, g. dr. Schmiderer, tako čudno svoje prvo jajce iznesla: „to ni na dnevnem redu“. Dobro jim je toraj djalo, ko je njihov kandidat potem zajel celi koš nemško-liberalnih „fraz“ in besed rekoč: „jaz sem navdušen za nemštvo; to nam je lim, ki vso Avstrijo skupaj drži; jaz pripadam „fortšritlerskej“ stranki, ter bodem sedauje ministerstvo grof Taaffejevo napadal, dokler ne propade in dokler ne pridemo mi nemški liberalci zopet na vrh, do gospodstva!“ To je liberalce tako navdušilo, da so zagromeli: bravo, hoch!

Za g. dr. Schmidererjem popnel je se na oder železni Reuter, rodom in srcem Prus. Pred leti je železje prodaval v Mariboru, a ker so mu ljudje pri nas bili „zu dumm“. (Glej „Slov. Narod“ štev. 216), všel je v Gradec. Sedaj bi pa vendar rad bil, da bi ga tukaj izvolili v državni zbor. Tudi on je povdarjal nemštvo in izjavil, da je „liberallec-fortšritler“. Ko je končal, ni dobil nebenih: bravo, pa ne hoch. Naposled prikazal je se socijalni demokrat g. Wiesthaler. Kar je v njegovem govoru dobrega, to svetujemo in tirjamo uže od nekedar konservativci. Drugo pa diši po navadnem nemškem liberalizmu v „fortšritlerskem smislu“. Navada je železna srajca in toraj je udrihal po nenavzočih „Grafen in Pfaffen“ ter zahteval, naj bi Avstrija krvavo pridobljeno Bosno in Hercegovino iz lepa dala nazaj — turškemu sultanu. Blizu jednako modrovali so o Bosni

in Hercegovini, potrebni za ukrepljenje Avstrije, tudi g. dr. Schmiderer in Reuter. Takšni so mariborski politikarji, nemški liberalci! Prav dobro pa je bilo, da je predsednik g. dr. Sonns zavrnil nedostojno obnašanje mahrenberškega notarja Rudelna, ki je pehal za nenavzočim konservativnim kandidatom g. Bindlehnerjem rekoč: „ta gospod je dnes o poludne v Mahrenbergu med zvonjenjem vseh zvonov slovesno obhajal svoj vhod v tamošnji farovž“. G. dr. Sonns je to grajal in burkežu dal zaslužen brc. Sploh pa se je zbranim iz lic brala nekšna nezadovoljnost z govori in obnašanjem liberalno-nemških svojih kandidatov in drugi den je se po mestu govorilo o „fiasško“ itd. Tudi v „Tagespošto“ in druge liste niso poslali podrobnejših poročil. Edino znamenito je pa bilo to, da so zavrgli predlog profesorja g. Knobloha, ki je hotel, naj navzoči glasujejo, da bo razvidno, kateri kandidat bi utegnil dobiti največ glasov! G. baron Rast je ugovarjal rekoč, da je mnogo takih navzočih, ki niso volilci. Sklenolo je se naposled, da bodo kaj takšnega storili, kedar bodo volitvenski listki razdeljeni ter da imata tista 2 kandidata odstopiti, ki dobita najmanje glasov. Liberalci hočejo tedaj le enega kandidata postaviti. To kaže, da se bojijo našega konservativnega kandidata g. Bindlehnerja.

Gospodarske stvari.

Parmezanski sir in njegovo narejanje.

M. Parmezanski sir ima svoje ime od italijanske pokrajine Parme z enako imenovanim poglavitim mestom, kjer so začeli najprej to sorto sira narejati. Pa ne samo v Parmi tudi po drugod na Italijanskem izdelujejo ta sir, ki ni slabejši od onega v privatni njegovi domovini Parmi pridelanega. Naj imenitnejše lastnosti tega sira so: njegova mnogoletna trpežnost, lepa žolta barva, grbasti prelom, trda gostost in izpotivanje drobnih lahkih kapljic. Parmezanski sir se da 20 let in več hraniti in nič ne zgubi na svoji dobroti. Druge sorte sira grejo že po treh in manj letih pod zlo in se začno kvariti. Zarad te poslednje lastnosti ravno in pa tudi zarad te okoliščine, da je s pridelovanjem tega sira tudi pridelovanje putra in skute zvezano, se pridelovanje tega sira na Italijanskem vedno bolj širi. Puter je tam ravno tako, kakor parmezanski sir imenitno kupčijsko blago, ktereга se leto na leto mnogo in mnogo iz dežele izvosi in za drag denar porazproda. Tako je na primer Italija leta 1878 prodala na Francosko 1,830.096 kilo putra in 427.058 kilo ga je poslala skozi Francosko na Angleško. Da si moremo sploh domisliti, kolike važnosti je mlekarstva na Italijanskem je le treba omeniti, da ima sama pokrajina Parma 167 sirarij, ki so po 19 srenjah porazdeljene. Te so leta 1878 pokuhale 8,320.776 litrov mleka v sir, ktereга so naredile 26.091 hlebov, ki so vsi vkup vagali 421.507 kilogramov, tedaj okoli 8000

centov. Vrh tega so še naredile 3165 kilogramov sira, ki mu pravijo „strachino“, 1054 kilogramov sira „gorgoncola“, 850 kilogramov drugega sira, 147.301 kilogramov putra in 226.110 kilogramov skute. To so ogromne številke, posebno ako pomislimo, da je to pridelek le ene same pokrajine Parme, ki le šteje 62□milj z 256.000 prebivalcev, seveda ima dežele lepe ravnine polne najlepših travnikov, na katerih raste najsočnejša trava v preobilni meri.

Parmezanski sir se v zadružnih sirarijah prideluje, ker je posamezen kmetovavec le redkokrat in redkokateri v stanu toliko mleka na enkrat namolzti, da bi se jeden hleb sira iz njega narediti mogel. Znano je namreč, da hlebi Parmezanskega sira po 50—40 in več kilogramov vagajo, da se iz 100 litrov mleka le 5¹/₂ kilograma sira napravi, iz česar potem sledi, da je za jeden hleb tega sira najmanj 400—500 litrov mleka potrebno.

Sirarije, v katerih se na Italijanskem Parmezanski sir prideluje, so velike kočee, ki imajo dve ali tri stene zidane. V njihovi sredini je ognjišče ali povzad postavljeno, nad katerim visi železna veriga s kavkeljnom na koncu, na katerem bakreni kotel za mleko visi. Sirar dobiva zvečer mleko in ga ulije ali v posebno za to pripravljeno korito ali pa v primerno golido, ki ima v sredi zmerjeno in z zarezi zaznamovano palico, po kateri je mogoče spoznati, koliko mleka je v posodi. Dobljeno mleko se na rovašu z zarezi zaznamuje, od ktereга polovico dobi tisti, ki je mleko oddal, druga polovica pa ostane v sirariji. Vsaka zarezaznamuje 21 litrov mleka, kar se na Italijanskem „sechia“ imenuje. Zmerjeno mleko se potem skozi žimnato sito precedi, da se tako vse nesnage očisti, na kar ga v široka, plitva korita vlijejo, ki so po posebnih polcah v sirarski koči razpostavljena. Tu se zdaj na mleku smetena nareja. Ravno tako se tudi dela z mlekom, ki je bilo drugo jutro namolzeno in v sirariji oddano.

(Konec prihodnjič.)

M. Kako Amerikanci jabelka razpošiljajo. Vsako leto se mnogo mnogo žlahtnih jabelk iz Amerike na Angleško razpošlje, kjer se to sadje ko pomizek zavživa. Da pa jabelka na lepem duhu in dobrem okusu med vožnjo nič ne izgubijo, zavijajo jih vsako jabelko posebej v papir, ki je bil namočen v špirtu, v katerem se je nekaj salicilne kisline poprej raztopilo. Papir se posuši in v njega sad zavija.

M. Kako mlade krave privaditi, da se pustijo pomolzti. Da se mlade krave molže navadijo, treba jih je pred molženjem nekoliko izstradati in jim namesto navadne krme v jasli med molženjem precej veliko okroglo bučo, tikvo položiti. Krava si prizadeva bučo nagrizti in bučo po jaslih sem ter tje prekotava. Pri tem opravi živinče žebetanja, ki mu ga moljenje napravlja, pozabi in po dva-trikratnem takem poskusu pri molženju popolnoma mirno stoji.

M. Kako konjem bramor ali nakolerico ozdraviti. Popolnoma se ta bolezen, ki jo bramor ali nakolerico imenujejo, le takrat da ozdraviti, ako se še za pravega časa brž ko se je še le začela, skuša zdraviti. Zastarela se ne da nikdar več ne odpraviti; kajti vničene členkove ploščice se ne dajo nikdar več nadomestiti, in ravno tako malo koščene gumbe odstraniti. Da pa bolezen hujša ne postane, se dajo vsakojaki pomočki rabiti ali mrzli obkladki, mazanje z ostro mažo, izžiganje z razbeljenim železom ali pa s tem, da se skozi gumbo žimnata vrv ali pa vrv iz dlake ali lasi potegne. Ti pomočki in njihova poraba se ravna po večji ali manjši zastarelosti bolezni. Večji del se posreči, da se po njih konj ozdravi, da je zopet za rabo. Seveda togost v nogah se ne da popolnoma odstraniti. Žgati in žimnato vrv skozi boleno koleno potegniti, to more le zveden živinski zdravnik. Ravno tako more le tudi on razsoditi ali se sme ostra maža rabiti ali ne.

M. Čista pitna voda perutnini. Čista, čvrsta pitna voda je perutnini neobhodno potrebna. Le če ima razna perutnina čiste, čvrste vode, da se je more napiti, bode tudi zdrava in lepo rastla. Kjer je perutnina prisiljena se iz gnojnice ali ktere druge smrdče kalužnice napivati, tam bode hirala in razne bolezni jo bodo davile, da ne bode nebene sreče pri perutnini. Kdor hoče toraj zdravo in lepo perutnino si prirejati, mora razun zdrave hrane ji tudi za dobro pitno vodo skrbeti. Posebno dobro dene pernat živadi zelena paša po travi.

M. Lipovo listje. Zeleno lipovo listje je samo na sebi govedom, ovcam in posebno kozam izvrstna krma. Lipovo listje ima skoraj toliko redivnega gnjilca v sebi, kolikor dobro travniško seno. Samo čisto mora biti, drugače ga živina ne mara.

Dopisi.

Iz Središča. (Volitva v državni zbor.) Štirje kandidati se nam na mesto g. dr. Duchatscha ponujajo; pa volitev le ne bo za nas težka, ker poznamo delovanje in želje vseh ponudnikov; ni nam mar za fortšritlerja g. dr. Schmiderer-ja, kateri je v neugodni zvezi z gospodarji „kreisamta“, in ker njegova načela koreninijo v „Deutsche Zeitung“ in židovskih „Prešah“; ni nam mar za demokrata g. Wiesthaler-ja, ki bi vse pravne podlage socijalnega življenja rad kvišku obrnil; tudi nam ni mar za prusaka g. Reuter-ja, ki nam preveč ljubi prusko pikelhavbo; volili pa bomo vsi, to je po stari naši središki šegi polnoštevilno in jednoglasno, vladi prijaznega kandidata g. F. Bindlehner-ja, katerega častno ime že od nekinekdaj spoštujejo naši mariborski narodnjaki, ker nam je povsod pravičen bil; on bo vlado podpiral in ker je sedajna Taaffe-jeva vlada Slovanom pravična, jo bomo tudi mi Središčani z našimi glasovi podpirali ter jej zaupanje

skazali. Pa, dragi volilci, naši sovražniki niso le uni trije ponudniki, ki bi se radi po slovenskih plečah spinjali na višje stopnje državne vrednosti; mi imamo sovražnikov tu v Središči samem in pa na volišči v Ormoži; teh se je treba ogibati še bolj ko Reuter-ja, to so pa tisti nečimerni ljudje, ki nam pri volitvi naše glase (Stimmzettel) jemljejo, po svojem druga imena napišejo in nas tako spravijo ob naše državljske pravice: voliti po našem prepričanju, ne pa po njihovem; marsikdo izmed nas še se spomni, kako so se pri poštarji Grileci glasovi pokvarjali, kako so se potem v Ormoži tudi pri poštarji Martinceljnu novi listki izpisovali in stari nam iz rok pipali; ogibajmo se toraj posebno poštarjev in držimo se vsi vkupno našega očeta, častitega g. J. Kočevarja; kaj nam bodo oni svetovali, tega se držimo, kam nas bodo v Ormoži oni peljali, tam se zberimo vsi, celi volilni trg; oni so nam bili dober župan, dober gospodar, oni nam bodo tudi sedaj najboljši voditelj.

Še ena nepostavnost se je pri Duhačevi volitvi vršila: volilne listke (Stimmzettel) ima volilec izročiti le g. vladni komisar; ogibajte se toraj mestnega h Kukoveca, ako bi Vam on, ali kdo drugi hotel vrinoti kak listek, kakor jih je zadnjič delil, posebno pa ako bi že ime kandidata bilo na njem zapisano. — Le složno in odločno, pa zmaga bo naša! —

Od Savinje. (Slovensko uradovanje.) Toliko se je vže gledé slovenske enakopravnosti pisarilo, da o koristi in potrebi več dokazovati bilo bi zastonj; pa stara navada je železna srajca. Bolj nespametnega se ne da misliti, ko pri nas Slovencev nemško uradovanje. Tistim ljudem in uradnikom, ki slovenščine zmožni niso, se ni čuditi. Vse kaj družega je pa o tistih misliti, kterih več poznamo, ki se štejejo in veljajo kot narodnjaki, pa za slovensko reč nič ne storijo in vedno rajše bodi zasobna bodi javna pisma nemški pišejo. Med temi jih je več, ki so bili za župane in načelnike okrajnih zastopov izvoljeni, pa toliko boječi, da si ne upajo v svoje pisarne slovenščine uvesti. S takimi strahopetniki ne bodemo nič dosegli, ki se vsake megle bojijo! Po najkrajši poti bi se obče slovensko uradovanje doseglo, ako bi vsi naši župani začeli slovenski uradovati. Pred 20 letmi je več ko 20.000 Slovencev se za slovensko uradovanje podpisalo. Gotovo jih zdaj manje ni, ter vem, da po vsem Slovenskem sedijo v srenjskih odborih možje, ki imajo narodni čut v sebi in morajo na to delati ter ne popred odjenjati, naj velja kolikor hoče, da se v občinske pisarnice vvede narodni jezik. Ko je enkrat to doseženo, potem je vse doseženo. Na to morajo vsi uradniki neznajoči našega jezika pobrati šila in kopita ter iti kam jim drago; na njih mesto pa jih dobimo mož, ki imajo srce za nas in naš jezik. Tako pridemo „svoji k svojim“. Posameznikom to ni mogoče doseči, akopram od višjih oblasti

tirjajo slovenska pisma in odloke, le županstva jih bodejo k temu primoralo. Tega pa tudi ni misliti in pričakovati, da bi od zgorej zapoved prišla da se ima slovenski uradovati. Toraj pomagajmo si sami. V Savinjski dolini ste letos začele 2 občini slovenski uradovati in ravno to ste 2 drugi nameravale. Toda v eni sedi v odboru mogočnej ter se njemu na ljubo mora še nadalje nemški uradovati. V drugi pa je župan še toliko neveden, da misli, da višje oblastnije bi ne hotele slovenskih pisem sprejemati in tako so narodnjaki od svojih tirjatev odstopili. Zatoraj še enkrat rečemo: Slovenci spoznajte, da na dalje to trpeti je za nas sramota, in da le mi smo na svoji zemlji gospodje, ne pa tuji priseljenci in izrodice. n.

Iz Loč. Dne 13. sept. t. l. obhajala se je v Breznikovi sedaj Kranjčevi hiši na Mlačah prav lepa svečanost. G. Anton Guzej in njegova soproga imela sta zlato gostijo. Poročena sta bila pred 52 leti, in čuditi se je, kako krepka sta oba še danes na duši in telesi. Pred odhodom k drugemu poroki je g. Franc Kokol imel govor ter prav izvrstno razlagal pomen tega dneva. Besede so bile jako genljive, in so vsem navzočim tako do srca došle, da so vsem solze po obličji polivale. Ob 10. uri predpoldnem se je bila ponovila poroka, pri kateri je tudi č. g. župnik starca izvrstno nagovorili. Lepo je bilo videti mladino, dekleta v belej obleki in venčane fante z rožicami okinčane v procesiji. Bila je potem slovesna sv. meša. Okolo 80 oseb se je udeležilo gostije in omeniti je, da so bili skoraj sami sorodci. Razun roda so pri tej svečanosti tudi bili navzoči zaradi svojega dobrega srca znani in mnogo spoštovani Jurij Oroš p. d. Kompar, njegova žena Ana in več drugih dobrotnikov. Pri skupnem obedu so se napivale mnoge zdravičke in pevale mile pesmice. V najlepšem redu se je končala ta svečanost.

Iz Celja. (Javna zahvala). Občinski zastop „celjske okolice“ je soglasno sklenil, premil. knezu in škofu poslati sledeče zahvalno pismo — se vé, v slovenskem jeziku: „Premilostljivi, Prevzišeni knez in škof! Prečastiti, Visokorodni Gospod, Gospod! Zopet je blagovolila Vaša knezoškofjska Milost naši okolici nakloniti velikodušni dar v ta namen, da se zidanje poslopja za šolske sestre in dekliško šolo dovrši. Za ves, v ta namen od Vaše knezoškofjske milosti darovani znesek s 11.500 fl. izrekamo ponižno podpisani odborniki občine „celjske okolice“ v svojem imenu in v imenu naše mladine Vaši knezoškofjski milosti našo in naše Vam, Premilostljivi in Visokovredni Gospod, vedno hvaležne in iz srca vdane občine, najprišrenejšo in najtoplejšo zahvalo. Mili Bog naj blagoslovi Vašo knezoškofjsko milost! Iz občinske seje „celjske okolice“ dne 12. septembra 1880. Vaši knezoškofjski Milosti z največjo hvaležnostjo in najglobokejšim spoštovanjem vdani odborniki: Anton Male, župan, Franc Šorn, Šah, Levičnik, svetovalci, Fr. Lipovšek, Andrej Žnidar, Anton

Škorjanc, Martin Žnidar, Matevž Glinšek, Miha Korošec, Franc Kodela, Fr. Ostrožnik, Svetel, Valtin Zupanc, obč. odborniki.

Iz Poličan. (Razne novosti). Vreme imeli smo vedno neugodno. Krompir gnjije, kuruza je zaostala, otavo so nam povodnji odplavile travnike pa zblatile in skvarile in vino bo slabo. Sicer pa točijo tukajšnji krčmarji večjidel slabo pijačo. Vkljub temu jo pijejo ljudje marljivo, včasih še le preveč. Tako pride pogostoma do tepežev in ravsanja. Dne 19. septembra zvečer so se pijani fantje lotili žandarja ter so mu hoteli puško vzeti. Žandar je moral sabljo potegniti in enega izmed ravsarjev po glavi kresniti. Ranjenca je potem spravljal v Bistrico, da ga ondi v luknjo vtekne! — Gospa kneginja Davidova iz Londona ima tukaj velike premogove jame, kder marljivo kopljejo premog. Želeti je, da bi politične razmere se uredile tako, da bi se več tujih podjetnikov oglasilo in svoje denarje v Avstriji nalagalo v obrtnijske in druge koristi!

Iz Babinec. (Kaznovana neresničnost). Na male meše den smo imeli, kakor znano, v Cerovci svečanost Stanka Vraza; ravno takrat sem se hotel vdeležiti naše dirke v Gradci. Ker pa človek ne more dvema gospodoma služiti, pustil sem Gradec in šel sem na svečanost v Cerovec. Še niso bili naši dirkarji, o katerih se je celo graška Tagespošta jako pohvalno pozneje izrazila, doma, in že je šel glas po Ljutomeru in po okolici, da pre naši dirkarji so v Gradci propadli, da so se jim vsi smejali, da pre so potrebovali na tri kilometre celo 10 do 12 minut časa in še drugih takšnih zaničevalnih neresnic več. In kdo je raznesel to? Eden gospod iz Ljutomera in štacunar, tisti sam, ki je enkrat mislil, da je Cven nekje na Prajzovskem in ima nas slovenske kmete za jako neumne, da nočemo postati prusaki; posmehuje se nam in grdi naše prizadevanje, kjerkoli more. Mi pa njemu nosimo svoj denar, da bi mogel med nami živeti. Kako pa, če bi mi njemu obrnoli hrbet in povrnoli njegovo psovanje s preziranjem njegovega štacunarskega blaga!?

m.—č.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Blizu 10 poslanstev za državni zbor je treba nadomestiti z novimi poslanci, ker so stari umrli ali odstopili. Liberalno-nemška stranka dela na vse kriplje, da bi zmaga pa ljudje obračajo se tudi v mestih proč od nje; tako so v „Marburger-Zeitungi“ objavili nekateri meščanje poziv, naj volijo moža, ki sam pozna in čuti, kako hudo smo obloženi z davki, in ima toraj sam željo, da se ljudem pomaga do blagostanja, [Koje so nam liberalno-nemški gospodje zapravili]. No, s tem pač akoravno nehoté ovi meščanje delajo za izvolitev konservativnega meščana g. Bindleherja; kajti on je sam obrtnik

in pozna zlasti potrebe obrtnikov in posestnikov. — Svitli cesar so potovanje v Galiciji in Bukovinskem dovršili ter se odpeljali na Ogersko. Bili so povsod sijajno sprejeti in ker je baje grof Taaffe k temu največ pripomogel s svojo tudi Slovanom nekoliko prijaznejšo politiko, zato pravijo in jamrajo celo nemško-liberalni listi, da sedaj ne bode mogoče ministra grofa Taaffeja podreti. Isti listi kažejo sedaj prav na drobno, koliko jim je mar za blagor davkeplačilcev; tirjajo namreč, naj bi centralna komisija za obravnavo davka sedaj gruntno dačo še pomnožila. No, zakaj pa tako pišejo? Zato, da bi odvrnoli borzni davek, katerega bi imeli denarstveni bogataši in večjidel sami ljudje plačevati. To je stara navada liberalna: bremena od sebe na druge nalagati sebi pa pravico po volitvah prisvajati v raznih zborih z denarji pometati. To je nov nagib, naj bi ljudje volili konservativne moževe, kakoršen je na primer v Mariboru g. Bindlehner. — Posilni rubeži zavoljo dače se množijo; na Ogerskem so letos uže 8970 posestev zavoljo zaostale dače prodali. Letina je pa sploh bolj slaba, nego dobra tako, da nas je uže strah, ako potegne dolga in huda zima. — Hrvatski sabor je sklenil magjarščino pri telegrafu in pošti odpraviti brž ko bode banska vlada dokazala, da se v tej reči Hrvatom krivica godi. — Državni zbor bode poklican zadnje dni oktobra. Pred njim bodo zborovale delegacije, da pregledajo, koliko bo drugo leto treba za vojaštvo denarjev in za ministerstvo zunanjih zadev!

Vnanje države. Evropsko brodovje še ni došlo pred Dulcin. Črnogorci stojijo blizu Antivara; turški poveljnik Riza-paša je se pa umaknil v Gorico ter je 8000 Arbanasov ali Albancev spustil v mesto, katero je imel izročiti Črnogorcem, kakor je turški sultan sam obljubil. Ta zavratnost je evropske vevlade močno razžalila in utegne za Turka imeti hudih nasledkov; prvo bo najbrž bombardiranje in uničenje Dulcina. — Ruski car je ukazal zopet novo železnico staviti, namreč od Hvalinskega morja proti Mervu, da bode mogoče divjim Turkmenom do živega priti. — Močno iznemiril je Bismarka odstop francoskega ministra Freicineta, ker ga je odpravil jud Gambeta, ki hoče Francoze zaplesti v maščevalni boj zoper Nemčijo. Francozi sploh čutijo, da niso več tako slabi, da bi imeli vedno trepetati pred Bismarkom ter gradijo okolo mesta Nancy veliki vojaški ostrog tik nemške meje. Bismark je to prepovedal, a Francozi ne marajo za prepoved in to je uže jako pomenljivo! Bismark pa doma surovo preganja katoličane; samo v Münsterski škofiji manjka 106 duhovnikov, ker so mrtvi ali v kajhah ali v prognanstvu. — Na Švicarskem zborovali so socijalisti iz vsega sveta ter sklenoli revolucijo pričeti, kderkoli jim bo kaj upanja do zmage! — Italijansko ministerstvo omahuje. Ne vé, ali bi se radi Turčije nagnilo na francosko in angleško stran ali pa na nemško in avstrijsko. Da so Italijani na nas silno hudi, to

se je pokazalo v Gravozi, kder se zbira evropsko brodovje zoper Turka. Došla italijanska oklopnica ni hotela pozdraviti (salutirati) avstrijske oklopnice „Custoza“, na katerej je naš admiral. Ker je pa to nedostojno, prisilil je poveljnik vsega brodovja, angleški admiral Seymour, da je grobi Italijan storil naposled svojo dolžnost in „salutiral“.

Za poduk in kratek čas.

Stanko Vrazova svečanost.

II. Pevci hrvatski in slovenski odpojo prigodno kompozicijo Zajčevu: Vrazovo kantato. Za to težko kompozicijo niti nismo imeli skupne skušnje, a vendar se je pevalo dobro. Za pesnikom hrvatskim, Kukuljevičem Sakcinskim, stopi na govorniški oder znani slovenski župnik č. g. Božidar Raič. Burno ga je občinstvo pozdravilo. Govoril je skoro poldrugo uro, a poslušalo ga je vse pazno, večkrat pa ga je prestrizalo slušateljstvo z dobro-klici, ter ploskanjem. Govoril je z mladeniško navdušenostjo, ter je čestokrat slušateljstvo stresoval. Gosp. Raič je s prva načrtal život Stanka Vraza do njega smrti. Opisal ga je kot slovenskega in hrvatskega pesnika. V svojem govoru je omenjal pravljice o „pesjanih“, katere pa imamo mi zdaj iskati ob naših zapadnih mejah. Gledé našega literarnega zjedinenja pravi govornik, da je Stanko hotel mahom to doseči, in vendar bi tedaj narod slovenski ne bil umel novega jezika, zato je bila koristna tudi Preširnova šola. A denes vidimo, kako se slovensko pisanje približuje hrvatsko-srbskemu, kako se oživlja ideja Vrazova. Raič je predlagal koncem svojega govora, naj Slovenci za književni jezik v znanostnej literaturi sprejmo hrvatsko-srbski, prostemu narodu pa naj se še dalje piše v slovenščini. Svoj govor pa završi s pozdravom na prof. dr. Muršeca, starega slovenskega rodoljuba štajerskega in prijatelja Vrazovega.

Pevci ljubljanske čitalnice in ptujski zatem zapojó umetniško Jenkovo „Molitev“ in mejpevanjem pade pregrinjalo raz Vrazove plošče in in ko prenehajo slovenski pevci, valil se je klic „Slava Stanku“ iz tisoč grl po bližnjih goricah. Petju slovenskih ljubljanskih pevcev sledili ste dve deklamaciji. G. Vatroslav Hole je pohvalno deklamoval svojo prigodno pesen „Na Vrazovem domu“, a dovršeno umetniški je deklamoval g. Fijan iz Zagreba krasno na čelu predzadnjega „Vienca“ natisneno „Stanku Vrazu na dan 8. rujna 1880“, od Šenoe. Pesnik sam ter deklamator morala sta se večkrat vrniti na oder. Hrvatski pevci zapeli so za tem „Živela Hrvatska“, a združeni v krepek zbor z ljubljanskimi slovenskimi pevci našega Davorina nedosežno „Naprej!“ Prvi in najkrasnejši del Vrazove svečanosti na njegovem domu završen je bil s to pesnijo.

Pod Vrazovim domom je slavnostni odbor priredil banket in v to svrhu je bil na trati postavljen dolg s platnom pokrit šator, preračunjen za 300 gostov. Ravno za toliko gostov so bile pripravljene mize zunaj šatora. Ali kaj je to za toliko velikansko število došlih, ki se je še zmirom pomnoževalo in ki so vsi prinesli s seboj — dober apetit? Kakor bi trenil, bili so zasedeni vsi prostori, tako, da prostora niso dobili pri mizah niti mnogi vabljeni gostje. Vendar ne zadene krivnja slavnostnega odbora. Storil je, kar je bilo mogoče, a slavnost je vzrasla njemu preko glave, razvila se je velikansko — stvari na ljubo pa se mora marsikaj potrpeti. Kmalu se je povrnila zadovoljnost v srca vseh, katera je tudi razgrela v ozbilji tekoča vinska ljutomerska kapljica. Oni, ki pri mizah niso dobili prostora, — in teh je bila večina, posedli so se pod drevjem na zeleno trato. V šatoru je napil prvo zdravijco predsednik „Matice hrvatske“ Ivan pl. Kukuljevič-Sakcinski: „Naj vzdignem to čašo ter jo izpijem tukaj na slovenskih tleh na čast bratskega slovenskega naroda. Slovenski narod bodi zmirom tako zdrav in čvrst, kakor je njegova narava okolo njega, on bodi vstrajen in delaven. Bog naj ga blagoslovi, da doseže s svojim vstrajnim delovanjem vse ono, česar se nadeja opravičeno. Kakor je oni želel, čegar spomin slavimo mi denes, tako želim i jaz: ona vez, katera je pobrateni narod slovensko-hrvatski vezala doslej, ona naj se ne pretrga nikdar, nego postane najmočnejša. V imenu tega bratinstva, v imenu naroda hrvatskega, kate-rega denes jaz zastopam, izpraznem to čašo na pobrateni nam narod slovenski!“ Sledilo je tej napitnici še mnogo družih. Tako je napil profesor Žitek Hrvat, Kostrenčič slovenskim rodoljubom in župniku Božidar Raiču. Božidar Raič bratom Dalmatincem itd. Mej obedom igrali ste ljutomerska ter uniformirana varaždinska godba. Preko četrte ure popoldne zapustil je jeden del Vrazovih čestilcev Cerovec ter z godbo na čelu vrnil se v ravnico, kjer so nas čakali vozovi. Oprašeni in trudni dospeli smo zvečer v Ormož. Tu je zopet veljalo priboriti si prostor, kajti dospevše v Ormož je uže silna množica ljudstva sedečega pri mizah na ulici okolo gostilne pozdravila. Na mah je postala povsod gnječča, niti z najboljšimi besedami nijsi ujel stola. Da bi se hrvatski in slovenski pevci skupili okolo jedne mize, o tem nij bilo misliti. Zagrebska „Sloga“ morala je romati celo v drugo gostilno. Samo ob sebi se ume, da se nameravani koncert v tacih okoliščinah ni mogel vršiti in odpadel je tudi popolnem. A to nij motilo nikogar. Zagrebsko „Kolo“ in ljubljanski čitalniški pevci dali so še več, nego je bilo odločeno programom. „Agr. Ztg.“ n. pr. piše: „Posebno odlikovali so se ljubljanski čitalniški pevci s svojim lepim, korektnim ter melodičnim pevanjem“. Slavnostnemu odboru je došlo blizu sto nazdravljajočih brzovjavk ali telegramov. Kljub vseh utru-

jenosti pa se je ples vendar vršil kasneje v zgorjenjih prostorih. Ob 1. uri čez polunoči odpeljali so se, ko smo se še prav bratski poslovili drug od drugega, gostje iz Hrvatske. Mnogo drugih pa je ostalo še v gostilni pri zlatem vinci, ki ima to lastnost, da se rajše pije, kolikor več se ga popije. Ob 7. uri v jutro na četrtek odpotovali so tudi gostje iz Ljubljane domov.

Smešničar 39. Zdravnik je imel bolnika, kateri je se močno bal, da ga nebi kedaj na videz mrtvega pokopali in bi toraj globoko v zemlji moral strašno smrt storiti. Dobri zdravnik ga tolaži: nič se ne bojte, le jemljite vestno in redno moja zdravila in bodele gotovo popolnem — umrli.

Razne stvari.

(Kandidat g. dr. Schmiderer) vedno odlaga sklicati izredno sejo okrajnega zastopa, da bi se opravičeval zastopnikom, zakaj je on in njegov namestnik g. dr. Duchatsch 3000 fl. in 1600 fl. celemu okraju na škodo pri „Kreisamtu“ zgubiti pomagal. Ako ne ustreže precej postavnemu zahtevanju 14 zastopnikov, bo mu treba gospoda poiskati.

(Od sv. Martina pri Slov. Gradci) se nam poroča, da so tamošnji vrli učitelji in krajni šolski svet 5. sept. t. l. napravili tombolo, pri kateri je se 80 fl. dobilo za šolske potrebe.

(V Grižah za Celjem) imajo sitnob s srenjskimi volitvami. Komaj so ene dokončane, uže pride kdo in ugovarja ter se morajo zopet razpisati. Sedaj hoče nekdo župana spodrinoti dne 15. aug. t. l. izvoljenega. Tako se nam od ondot poroča.

(Mariborski c. k. profesor g. Luka Lavtar) na tukajšnjem pripravnišči je spreten in marljiv slovenski pisatelj. Lani je izdal izvrstno matematiko, letos precejšnjo knjižico: Nekaj o načrtu za prirodoslovje na srednji stopnji (3., 4., 5. šolsko leto) ljudske šole. Knjižica je ponatis iz „Učiteljskega Tovariša“ in zasluži, da jo šolski gospodje marljivo pregledajo in porabijo.

(„Spominek na zlato mešo“) se glasi drobna knjižica, spisana in izdana od preč. g. zlatomešnika dr. Jožefa Muršeca. Ona obsega mične pesmice: pobožne, podučne in zabavne blagega tega domoljuba.

(Petindvajsetletnico) posvečevanje v mešnike obhajalo je 15 čč. gospodov koroških in štajerskih dne 14. sept. t. l. pri svojem součenci preč. dekanu J. Stoklasu v Mahrenbergu. Hvaležno so se v telegramih spominjali tudi svojega nekdanjega semeniškega ravnatelja in špirituala; prvi je stolni prošt v Celovci, drugi stolni prošt v Mariboru. Več prihodnjic.

(Prvi sneg) smo v torek jutro dne 21. sept. iz Maribora zagledali na Pohorji.

(V Brašlovcah) je začela vročinska bolezen (tifus) razsajati, ter jih je vže več pomrlo; pri

samem posestniku g. Marovtu vrla gospodinja in 3 hčeri, 18 oseb pa je še bolnih ter se je bati kuge. Zbog tega pošilja okraj. glavarstvo vsake dva dni zdravnika na državne stroške omenjenih bolnikov lečit. —

(Radi zaslug za konjerejstvo) prejel je v Gradci grajščak Slavoljub Kaučič iz Sevnice srebrno državno svetinjo, g. Bothe v Račah bronasto svetinjo in g. Hofer v Irdingu v gornjem Štajeru cesarski dar 25 zlatov.

(Zavoljo trtne uši) na Hrvatskem je generalno poveljništvo v Zagrebu prepovedalo vvoznjo trsovja v vojaško granico, zavoljo trtne kuge na Štajerskem je pa brežiški okraj proglašen kot po trtnej uši okužen, še kolje izvažati je prepovedano.

(Kat. podp. društvu) v Celji so darovali: Vojničani po č. g. dr. Aug. Kukoviču 20 gld., neimenovan iz Teharjev 2 fl. 40 kr. Za zidanje poslopja dekliške šole gosp. Jožef Westermayer, celjski meščan 10 fl. Bog plati!

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg. Kunej Nep. 25 gl. (ust. dpl.); letnino za l. 1880: Rotnik 2 gl., Altman, Erjavec, Beljšak, Prešern in Sparhakl po 1 gl.

(Koroška šteje) po mnenji poslanca č. g. Einspielerja poleg 201029 čistih Nemcev tudi 110.414 čistih Slovencev. Mešanice je 20950 duš.

Dražbe. 27. sept. Ana Pogelšek v Dolu 920 fl. 28. sept. J. Schönwetter v Ptuj 9950 fl., Fr. Fürnschuss 700 fl. v Rogaci; 29. sept. grof Fr. Brandis v Mariboru 121.000 fl. in 120.000 fl., Jak. Žorman pri sv. Ani, Štefo Strmšek v Poličanah 500 fl., Jelena Kopušar v Ljubnem 710 fl., Ana Kravarič v Bukovji 2114 fl.; 30. sept. Treza Berleg v Gradišu 2500 fl.; 1. okt. Mih. Steinbaber v Oselu 2015 fl.

Loterijne številke:

V Trstu 18. septembra 1880: 8, 27, 88, 46, 87.
V Linci 43, 27, 39, 83, 77.

Prihodnje srečkanje: 2. oktobra 1880.

Organist in mežnar

v vseh cerkvenih zadevah in službah dostojno in izvrstno izurjen prosi č. g. cerkvene predstojnike za primerno orglarsko službo. Več se pozvé pri g. učitelji Fr. Kunštiči v Št. Ilji pri Velenji. 3—3

Učenec ali praktikant

nemškega in slovenskega jezika zmožen sprejme se takoj v štacuno s suknom, kurentnim in modnim blagom. Kde, to pové g. J. Leon, na velikem trgu, ob oglu stolne ulice v Mariboru. 3—3

Mladenča,

2—3

ki je šolo z dobrim uspehom dovršil, in je zdrav in 14 let star, sprejemem v uk v svojo kupčijo s špecerijskim blagom in deželnimi pridelki.

Jožef Kartin v Mariboru.

Vinograd na prodaj

ki leži v Turškem vrhu, v Zaverški župniji, obstoječ iz trsja, hoste, sadnega vrta, viničarske in gosposke hiše. Vinograd velja 6600 fl., na njem je štajerska branilnica z 2300 fl. zavarovana, toraj za več kakor za tretji del kupne sorte.

Natančneje se pozvé pri č. g. Jan. Trampušu, dekanu v Zaverčah, in pri g. Martinu Prop-u, uradniku v Gradci, Merangasse Nr. 13. 2—3

V mojo štacuno z raznovrstnim blagom sprejemem

učenca,

ki je nemškega in slovenskega jezika zmožen.

3—3

J. Petrič v Stridau.

Marija Mejač,

izučena babica

se kaki občini priporoča v službo.

Stanuje v Mariboru, v koroškem predmestji, hiš. šte. 41.

 Važno za kmetovalce!

Pomoček zoper žitni snet.

Zoper snet pri pšenici, ovsi, ječmeni, koruzi in vsem semenstvu, katero ta bolezen napada, najboljšo, ker najgotovješe, pomaga

N. Dupuy-eva strojnica ali lug.

Slavno c. k. ogersko ministerstvo je kmetovalcem ovo strojnico priporočilo najnujnejše pa tudi na gospodarstvenej razstavi v št. Pöltenu na Spodnjem Avstrijskem bila odlikovana s srebrno svetinjo. Kako se ravna ž njo, to razlaga natančno tiskani poduk, kateri je priložen vsakšnemu paketu. Sploh je pa ravnanje prav lahko. Jeden paket zadostuje za 200 litrov semena ter velja samo **30 kr.** Dobiti ga je v zalogah po vsej avstro-ogerskej državi.

3—5

N. Dupuy

na Dunaji (Wien, VI., Windmühlgasse 35).

Založeno imajo ovo robo:

V Mariboru g. M. Berdajs, v Ptuj 1. g. Andrej Jurca, v Lipnici g. B. Seredinski, v Arnauži g. Teodor Egger, v Slov. Bistrici g. Stiger in sin, v Celji g. Janež.

 Važno za kmetovalce!

1-3

Janez Erhart

c. kr. puškar v Mariboru

priporočujem svojo veliko zalogo orožja. Revolverjev imam od 4 fl. naprej. Puške z nabijanjem od preja, puške za streljanje s kapselni od 10 fl. naprej.

Puške ostroguške, katere nabijajo od zaja, od 20 fl. naprej. Jednakih pušek imam tudi za streljanje v tarčo, za lov, za streljanje s polci in kapselni.

Na prodaj imam tudi veliko zalogo vsakojakih patron in strelne sprave.

 Popravila rad sprejemam in hitro izvršujem.

V bukvarni g. Antona Novaka

na glavnem trgu v Mariboru
se dobijo sledeče

vojaške knjige

za ces. kr. vojake slovenske narodnosti,

potrjene od visokega c. k. državnega vojnega ministerstva.

1. Službovnik (Dienst-Reglement) za c. k. vojsko, I. del (slov.) . . . — fl. 40 kr.
2. Službovnik (Dienst-Reglement) za c. kr. vojsko, II. del (slov.) . . . — " 35 "
3. Službovnik (Dienst-Reglement) slovensko-nemški za c. kr. vojsko v vprašanjih in odgovorih, II. del (s 4 podobami) — " 40 "
4. Službovnik (Dienst-Reglement) slovensko-nemški za c. kr. vojsko v vprašanjih in odgovorih III. del . . . — " 30 "
5. Garnizonska in stražna služba slovensko-nemška v vprašanjih in odgovorih (Garnis.- u. Wachdienst) — " 35 "
6. Nova puška slovensko-nemška v vprašanjih in odgovorih (das neue Gewehr) — " 26 "
7. Poduk o zemljišču Terrainlehre (slov.) z 1 podobo — " 10 "
8. Bojna služba, raztreseno vojevanje, nova puška in slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček (Felddienst etc., slov. s 4 podob.) — " 40 "
9. Kurzgefasste praktische Grammatik der slov. Sprache für Deutsche (vojaška slovnica) 1 " 20 "

 Vse te knjige se lahko naroče tudi v Celji pri Draxler-ju, v Gradcu pri Cieslar-ju, v Celovcu pri Liegel-nu in tiskarni družbe sv. Mohora, v Ljubljani pri Giontini-ju in katoliške bukvarni, v Trstu pri Daše-ju, v Gorici pri Daše-ju in Paternolli-ju in na Dunaju pri Seidl-nu.

Presrčno zahvalo

izreka podpisani za nepristransko voditev pri volitvi cerkvenega starešine vel. g. B. Raiču in vsem njegovim volilec osobito č. g. kaplanu Davorinu Mešku in g. nadučitelju Fr. Silvestru.

Franz Stumbergar,
posestnik v Gruškoveci pri sv. Barbari
v Halozah.

1-6

Pozor!

Kdor si želi kaj špecerijskega blaga nakupiti, naj gre

v Celje v **F. Kapus-ovo** štacuno,

kder se zares v vsakem obziru pošteno postreže, da je vsak prav zadovoljen. Tam dobi najboljše vrste

kave, olja, riža, južnega sadja, čaja, ruma, apolo-sveč; potem dobra kaljiva, vrtna in poljska semena, ptičji lep itd. vino v buteljah, premoga in apna na debelo in drobno.

 Kdor več vkup vzame dobi nagrado.

Zatoraj Pozor!

Ponudba vbranih zvonov!

Uljudno podpisani daje na znanje, da ima v graške razstavi zraven različnega cerkvenega orodja iz bronu, koje ogledovat najuljudneje vabi, da se vsakdo sam prepriča, kam se ima v potreboči takšnih predmetov najzanesljivejše obrniti, tudi razstavljene 3 zvonove. Ti so vglasbeni v F dur ter imajo sledečo težo: 205, 337, 666 kilogramov. Imam jih na prodaj; vzamem pa tudi staro zvonovino v račun ter dovolim plačevanje v obrokih. Ob enem naznanjam, da se mudim ves čas razstave v Gradci, to pa vsaki dan od 9.—12. ure na razstavi pri svojih zvonovih, popoldne pri gasilnicah. Pri tej priliki izrekam čestitim cerkvenim predstojništvom svojo prisrčno zahvalo za skazano mi zaupanje ter prosim da mi je še nadalje ohranijo.

Albert Samassa,
zvonar iz Ljubljane.

1-3